

Hoe kan de bestuurder van de NV zijn mandaat veilig stellen?

Als een **bestuurder** van een **NV niet minstens 50 procent van de aandelen** heeft, is zijn mandaat onzeker. De **algemene vergadering** kan hem immers **te allen tijde afzetten zonder** de noodzaak de bestuurder **enige fout of nalatigheid** ten laste te leggen. Wat kan de bestuurder van een NV doen om zich te beveiligen als zijn aandelen niet minstens de helft bedragen?

Een bestuurder kan van in den beginne in z'n minderheidspositie zitten ofwel kan hij er later in terecht komen. Het eerste is het geval als meer dan twee personen een vennootschap oprichten en ieder een gelijk deel van het kapitaal onderschrijft. Maar men kan ook op een bepaald moment in een **minderheidspositie** terecht komen, bijvoorbeeld bij een kapitaalverhoging waarop de twee aandeelhouders niet in dezelfde verhouding intekenen.

Welke maatregelen zijn mogelijk om als minderheidsaandeelhouder zijn bestuursmandaat veilig te stellen?

Reeksen aandelen

Vooreerst denken wij aan de **statutaire clause** die **reeksen van aandelen creëert** en waarbij aan **elke reeks** een **bestuursmandaat** vastzit.

Dergelijke clause is **slechts geldig** als de algemene vergadering kan kiezen uit een lijst, die moet bestaan uit minstens dubbel zoveel kandidaten per reeks als er te begeven mandaten per reeks zijn.

Het is immers een onaantastbaar prerogatief van de algemene vergadering de bestuurders te benoemen. Het is niet nodig dat het aantal bestuurders per reeks in verhouding staat tot het procentueel aandelen bezit van die reeks. Zo is het perfect mogelijk dat een reeks aandelen, die 20 procent vertegenwoordigt van alle aandelen, toch recht heeft op één van de drie bestuurders.

Zonder stemrecht

Een **tweede mogelijkheid** bestaat in de **uitgifte van aandelen zonder stemrecht**. Dit kan gebeuren bij de oprichting van een vennootschap of bij een latere kapitaalverhoging; zelfs op gelijk welk moment kunnen bestaande aandelen geconverteerd worden in aandelen zonder stemrecht.

Deze aandelen mogen echter **nooit meer dan 1/3 van het maatschappelijk kapitaal** vertegenwoordigen. Als niet alle aandeelhouders in staat zijn omdat zij bijvoorbeeld de middelen niet hebben om de voorgestelde kapitaalverhoging te onderschrijven conform hun huidig procentueel aandelenbezit, zal de oorspronkelijke aandelenverdeling gewijzigd worden, zodanig zelfs dat mogelijkwijze een aandeelhouder de meerderheid verwerft.

De overige aandeelhouders zullen zich dan waarschijnlijk verzetten tegen de geplande kapitaalverhoging, ook al heeft de vennootschap nood aan bijkomende eigen middelen. In zulke situatie kan de uitgifte van aandelen zonder stemrecht een uitweg bieden omdat de bestaande machtsverhoudingen binnen de onderneming niet in het gedrang komen.

Een andere interessante toepassing van **aandelen zonder stemrecht** doet zich voor bij de uitwerking van een **opvolgingsregeling**.

1. Stel dat de vader-bedrijfsleider, die 100 procent eigenaar is van het familiebedrijf, drie kinderen heeft, waarvan er twee in de zaak komen.
2. Hij kan eigenmachtig beslissen (zij het via het orgaan van de algemene vergadering) 1/3 van de aandelen te converteren in aandelen zonder stemrecht.

3. De **kinderen** die **in de zaak komen verwerven** de aandelen met stemrecht; het **andere kind** bekommt de aandelen zonder stemrecht. Op die manier hebben de twee kinderen die in het bedrijf actief zijn ieder vijftig procent van de stemgerechtigde aandelen.

Inkoop eigen aandelen

Om een **minderheidsparticipatie ongedaan** te maken is de **inkoop van eigen aandelen** in beperkte mate toepasbaar.

1. Als een 55/45-aandelenverhouding bestaat, kan de gelijkheid hersteld worden door de inkoop van eigen aandelen.
2. In deze context komt de transactie erop neer dat de vennootschap haar eigen aandelen koopt van haar aandeelhouders en ze daarna vernietigt.

Maximum 10 procent van het totale aandelenpakket is inkoopbaar.

Beperking van stemrecht

En ten slotte is er nog de **beperking van het stemrecht**. Dit procédé is redelijk nieuw want het is ingevoerd door de nieuwe vennootschappenwet die in werking is getreden vanaf 1 juli 1996. Een **percentsgewijs ongelijk aandelenbezit** kan toch **gepaard** gaan met een **gelijke zeggenschap**.

Zo kunnen de **statuten bepalen** dat **alle aandelen** die een bepaald aantal of **percentage overschrijden geen stemrecht** hebben of men kan ook een degressieve reductie toepassen (bijvoorbeeld tien stemmen voor de eerste tien aandelen; slechts een bijkomende stem voor het pakket aandelen tien tot twintig; slechts een bijkomende stem voor alle aandelen daarboven).

De stemrechtbeperkingen kunnen werkelijk op maat gesneden worden: ook ander formules zijn immers mogelijk.